

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **Ing. Arch. D. B., CSc.**, bývajúceho v K., proti žalovanej **Rapid life životnej poisťovni, a.s.**, so sídlom v Košiciach, Garbiarska 2, IČO: 31 690 904, zastúpenej JUDr. Gabrielom Gulbišom, advokátom so sídlom v Košiciach, Boženy Němcovej 22, **o určenie, že zmluva je platná a že poistný vzťah trvá**, vedenej na Okresnom súde Košice I pod sp.zn. 11C 219/2009 o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 29. októbra 2013 sp.zn. 6 Co 248/2013 a sp.zn. 6 Co 395/2013 , takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Košice I rozsudkom z 13. septembra 2011, č.k. 11 C 219/2009-253 (súd prvého stupňa) určil, že poistná zmluva č. X. uzavretá medzi žalobcom a žalovanou dňa 5. januára 1999 so začiatkom poistenia dňa 30. decembra 1998 je platná a poistný vzťah medzi žalobcom a žalovanou z tejto zmluvy trvá. Žalobcovi priznal náhradu trov konania vo výške 185,29 € a žalovanej uložil povinnosť túto sumu zaplatiť právnemu zástupcovi Mgr. Miroslavovi Černému, advokátovi, do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Následne uznesením z 20. mája 2013, č.k. 11 C 219/2009-327 postupom podľa §164 O.s.p. opravil inú zrejmú nesprávnosť vo výroku vyhláseného rozsudku tak, že predmetom konania je poistná zmluva uzavretá 29. decembra 1998. Opravil chybu aj v odôvodnení rozsudku ohľadom tohto dátumu i ohľadom dňa, v ktorom žalovaná učinila prejav vôle smerujúci k zániku zmluvy. Po vykonanom dokazovaní dospel k záveru, že žalobca preukázal naliehavý právny záujem na požadovanom určení o existencii poistného vzťahu medzi ním a žalovanou založeného predmetnou poistnou zmluvou z 29. decembra 1998. Právny vzťah z uzavretej poistnej zmluvy posúdil ako občianskoprávny vzťah s poukazom na ustanovenia § 788, § 790 písm.

b), § 791 ods. 1, § 800 ods. 1 a 3, § 801 ods. 1 a 2, § 802, § 816, § 493, § 497, § 570, § 572 ods. 2 a 3, § 573 ods. 2 a 3, § 574 ods. 1 a § 575 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka. Po vyhodnotení vykonaných dôkazov dospel k záveru, že medzi účastníkmi konania bola platne uzavretá poisťná zmluva v súlade s ustanovením § 788 Občianskeho zákonníka, jej neoddeliteľnou súčasťou sú všeobecné poisťné podmienky žalovanej, s ktorými žalobca bol oboznámený pred uzavretím zmluvy, v zmluve účastníci dohodli, že poistenie môže vypovedať každý z nich do dvoch mesiacov po uzavretí zmluvy, inak poistenie môže vypovedať iba poistený, najneskôr 6 týždňov pred koncom kalendárneho poisťného obdobia. Vykonaným dokazovaním nemal preukázaný žiadny z dôvodov zániku poistenia upravených v ustanoveniach § 800 až § 802 Občianskeho zákonníka a v článku 11 Všeobecných poisťných podmienok poisťovateľa (výpoveď, nezaplatenie poisťného, odstúpenie poisťiteľa od zmluvy, odmietnutie plnenia zo strany poisťiteľa). Keďže k zániku poistenia nedošlo zo žiadnych z vyššie uvedených osobitných dôvodov zániku poistenia, zaoberal sa všeobecnými dôvodmi zániku záväzkových vzťahov, ktoré sú upravené v ustanoveniach § 488 a nasl. Občianskeho zákonníka. Konštatoval, že k zániku poisťnej zmluvy nedošlo ani v dôsledku ustanovení § 497, § 570 ods. 1 a § 572 Občianskeho zákonníka. Za neopodstatnenú považoval námietku žalovanej, že k zániku povinností poisťovateľa plniť došlo z dôvodu nemožnosti plnenia v zmysle § 575 Občianskeho zákonníka. Usúdil, že v danom prípade u žalovanej, ktorá sa zmluvou zaviazala na peňažné plnenie, nemôže ísť o objektívnu nemožnosť plnenia ani preto, že po uzavretí poisťnej zmluvy nedošlo ani k zmene právnej úpravy poistenia, ktorá by nedovoľovala vyplatiť dohodnuté poisťné plnenie z uzavretej poisťnej zmluvy. Dospel k záveru, že aj samotné žalovanou uvádzané skutočnosti svedčia pre záver, že v danom prípade nejde o objektívne nemožné plnenie, ale len o plnenie z hospodárskeho hľadiska zložité, pretože je zrejmé, že žalovaná ho môže uskutočniť, avšak za sťažených podmienok a s väčšími nákladmi, než aké predpokladala na začiatku zmluvného vzťahu. S tvrdením žalovanej o nutnosti zmeny pôvodne uzatváraných zmlúv s klientmi z dôvodu, že Národná banka Slovenska na základe vykonanej kontroly žalovanej uložila povinnosť vykonať opatrenia smerujúce k náprave, sa vysporiadal s poukazom na dátum uzavretia poisťnej zmluvy účastníkmi konania (29. december 1998) a na dátum nadobudnutia účinnosti ustanovenia § 31a zákona č. 186/2004 Z.z., ktorým bol novelizovaný zákon č. 95/2002 Z.z. o poisťovníctve (1. máj 2004) a na zákaz spätného pôsobenia právnych predpisov (pôsobenie neskoršej právnej normy do minulosti) ako súčasť princípu právnej istoty a ochrany dôvery občanov v právny poriadok, ktorý patrí k základným znakom právneho štátu. Konštatoval, že napriek tomu, že po uzavretí zmluvy o poistení došlo k zmene

právnej úpravy, ktorá sa dotkla spôsobu výpočtu poistného poisťovateľom, nie je prípustné, aby táto skutočnosť ovplyvnila obsah predtým riadne a platne uzavretej zmluvy medzi žalobcom a žalovanou, keďže žalobca žalovanou navrhované alternatívne riešenia zmeny obsahu poistnej zmluvy neakceptoval, t.j. návrhy žalovanej na zmenu pôvodne uzavretej zmluvy neprijal. Dospel k záveru, že medzi účastníkmi konania v danom prípade žiadnym zo spôsobov predpokladaných zákonom nedošlo k zániku záväzkovo-právneho vzťahu žalovanej založenej predmetnou poistnou zmluvou a že trvá naďalej poistný vzťah, koniec ktorého bol dojednaný k 30. decembru 2013.

Okresný súd Košice I uznesením z 23. januára 2012, č.k. 11 C 219/2009-292 žalovanej vyrubil súdny poplatok z návrhu na začatie konania v sume 99,50 € a uložil jej povinnosť zaplatiť ho na účet konajúceho okresného súdu do 3 dní od právoplatnosti uznesenia. Svoje rozhodnutie odôvodnil s poukazom na ustanovenie § 2 ods. 2 a § 4 ods. 2 písm. za/ zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch.

Krajský súd v Košiciach rozsudkom z 29. októbra 2013, sp.zn. 6 Co 248/2013, 6 Co 395/2013 na odvolanie žalovanej rozsudok vo veci samej v znení opravného uznesenia z 20.mája 2013, č.k. 11 C 219/2009-327 potvrdil. Rozsudok vo výroku o trovách konania zmenil tak, že žalobcovi priznal náhradu trov prvostupňového konania pozostávajúcu z trov právneho zastúpenia v sume 179,79 €, ktorú povinnosť uložil žalovanej zaplatiť advokátovi, Mgr. Miroslavovi Černému do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Žalobcovi nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Zamietol návrh žalovanej na prerušenie konania. Potvrdil uznesenie z 23.januára 2012 č.k. 11 C 219/2009-292. Odvolací súd sa stotožnil so správnymi, skutkovými a právnymi závermi súdu prvého stupňa, ako aj s dôvodmi napadnutého rozsudku, na ktoré v celom rozsahu poukázal. Konštatoval, že súd prvého stupňa úplne zistil skutkový stav veci, vzal do úvahy všetky rozhodujúce skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov a prednesov účastníkov vyplynuli a vykonané dôkazy správne a úplne vyhodnotil v súlade s ustanovením § 132 a nasl. O.s.p. Nárok právne posúdil podľa správnych ustanovení právnych predpisov, ktoré aj správne vyložil a aplikoval na zistený skutkový stav a vyvodil správne právne závery o právach a povinnostiach účastníkov a trvaní poistného vzťahu medzi účastníkmi založeného platne uzavretou poistnou zmluvou č. X. z 29. decembra 1998. Mal za to, že súd prvého stupňa dospel k správne záveru aj v otázke preukázania naliehavého právneho záujmu žalobcu na požadovanom určení platnosti uzavretej zmluvy a trvania poistného vzťahu z nej. K námietke žalovanej, že k zániku jej povinnosti plniť

v dôsledku objektívnej nemožnosti plnenia, ktorá bola vyvolaná postupom kontrolného orgánu sa dôsledne zaoberal súd prvého stupňa v odôvodnení napadnutého rozsudku, s ktorým sa v celom rozsahu stotožnil. Rovnako mal za to, že výsledok kontroly Národnej banky Slovenska nespôsobuje nemožnosť plniť z poistnej zmluvy. Pokiaľ fakticky a právne záväzok je splniteľný, sťaženie podmienok plnenia, resp. to, že možno plniť s väčšími nákladmi, nemá za následok zánik záväzku v zmysle ustanovenia § 575 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Konštatoval, že vzťah z poistnej zmluvy je vzťahom súkromnoprávnym a je upravený predpismi súkromného práva, predovšetkým Občianskych zákonníkom, a preto zmena obsahu občianskoprávneho vzťahu môže byť vykonaná výlučne na základe predpisov súkromného práva a spôsobom, ktorý si účastníci dohodli alebo ktorý upravuje zákon. Z uvedeného dôvodu mal za to, že ak štátny orgán v rámci výkonu oprávnení vyplývajúcich z verejnoprávnych predpisov žalovanej uložil povinnosť zosúladiť kalkulačné vzorce tak, aby zohľadnili všetky záväzky voči poisteným, bez ďalšieho to nemá vplyv na už uzavreté poistné zmluvy. Rovnako nepovažoval za relevantnú námietku žalovanej, že došlo k vzniku právnej nemožnosti plnenia a že zotrvanie v právnom vzťahu vychádzajúceho z nesprávnych matematicko-poistných modelov je v rozpore so zákonom a Ústavou Slovenskej republiky. Žalovanou tvrdené skutočnosti o nemožnosti plnenia sú subjektívnymi (ekonomickými) dôvodmi na jej strane a nepredstavujú objektívnu (všeobecnú) nemožnosť plnenia nezávislú na osobe dlžníka ani na jeho vôli, ktorá by bola právnym dôvodom zániku dlžníkovej povinnosti svoj záväzok splniť v zmysle ustanovenia § 575 Občianskeho zákonníka. Samotný poistný produkt, ani právny vzťah uzavretej poistnej zmluvy sa nedostal do rozporu so zákonom č. 95/2002 Z.z. a výplata poistného plnenia podľa podmienok dohodnutých v poistnej zmluve nie je v rozpore s týmto zákonom ani so žiadnym právnym predpisom týkajúcim sa poistenia, pretože zákon plnenie z poistnej zmluvy nezakazoval. Mal za to, že odvolanie žalovanej nie je opodstatnené ani z hľadísk odvolacích dôvodov podľa ustanovenia § 205 ods. 2 písm. a) a c) O.s.p., v rámci ktorých žalovaná nedôvodne vytýka súdu prvého stupňa, že nevykonal ním navrhnutý dôkazy. Uviedol, že posúdenie návrhu účastníka konania na vykonanie dokazovania a rozhodnutia, ktoré dôkazy budú vykonané, je vecou súdu a nie účastníka konania, pričom nie je potrebné vykonávať dôkazy, ktoré nie sú významné pre rozhodnutie o prejednávanej veci a že dôkazy navrhnuté žalovanou neboli spôsobilé preukázať žiadnu právne významnú skutočnosť, preto ich vykonanie pre úplné zistenie skutkového stavu a rozhodnutie v prejednávanej veci aj podľa názoru odvolacieho súdu nebolo potrebné. Ostatné námietky žalovanej uvedené v odvolaní nemajú pre rozhodnutie v prejednávanej veci žiadny právny význam, preto k nim nebolo potrebné zaujímať

stanovisko. Z uvedených dôvodov odvolací súd potvrdil napadnutý rozsudok podľa ustanovenia § 219 ods. 1 a 2 O.s.p. ako vecne správny. Napadnutý rozsudok vo výroku o trovách konania zmenil podľa § 220 O.s.p. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol s poukazom na ustanovenie § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s ustanovením § 142 ods. 3 O.s.p. a § 151 ods. 1 O.s.p. Návrh žalovanej na prerušenie konania podľa ustanovenia § 109 ods. 1 písm. c) O.s.p. ako nedôvodný zamietol. Konštatoval, že pre posúdenie dôvodnosti nároku žalobcu v prejednávanej veci totiž nie je rozhodujúce ani potrebné zodpovedanie prejudiciálnych otázok formulovaných v návrhu na prerušenie konania týkajúcich sa vykonávania dohľadu Národnou bankou Slovenska nad poisťovacími podnikmi (poisťovňami) a výkladu komunitárneho práva vo vzťahu k namietaným normám verejného práva, ktoré v právnom vzťahu medzi účastníkmi nie sú aplikovateľné a relevantné na rozhodnutie o predmete konania. Preskúmal aj uznesenie súdu prvého stupňa o povinnosti žalovanej zaplatiť súdny poplatok a dospel k záveru, že napadnuté uznesenie o poplatkovej povinnosti žalovanej je vecne správne, preto ho podľa ustanovenia § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil. Konštatoval, že v danom prípade sa na úspešného žalobcu vzťahuje oslobodenie od súdnych poplatkov v zmysle ustanovenia § 4 ods. 2 písm. za/ zákona č. 71/1992 Zb., súd prvého stupňa postupoval v súlade s ustanovením § 2 ods. 2 zákona č. 71/1992 Zb., keď žalovanú, ktorá od poplatku nie je oslobodená, zaviazal na zaplatenie súdneho poplatku zo žaloby, pričom aj výšku tohto súdneho poplatku určil v súlade so zákonom [položka 1b/ sadzobníka súdnych poplatkov].

Rozsudok odvolacieho súdu napadla žalovaná (ďalej aj „dovolateľka“) dovolaním, ktoré odôvodnila s poukazom na ustanovenie § 241 ods. 1 písm. a/, b/, c/ O.s.p. Procesnú nesprávnosť konania súdov videla dovolateľka v tom, že nebol dodržaný postup podľa § 129 O.s.p. v ponímaní ako ho vyložil najvyšší súd v rozhodnutiach sp.zn. 4 Obo 29/2010 a sp.zn. 2 Cdo 29/2009, ako aj v tom, že odvolací súd vec v odvolacom konaní posúdil aj podľa právnych ustanovení § 797 a nasl. Občianskeho zákonníka, teda z pohľadu ustanovení, ktoré neboli predmetom právnych úvah pred súdom prvého stupňa bez toho, aby odvolací súd postupoval podľa ustanovenia § 213 ods. 2 O.s.p., čím došlo k odňatiu možnosti konať pred súdom v zmysle ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p. K odňatiu možnosti konať pred súdom malo dôjsť aj tým, že súdy oboch stupňov odmietli vykonať dôkazy navrhované žalovanou, ktoré by podľa jej názoru osvedčili skutočnosti vzniknuté na strane žalovanej v roku 2008 po vykonaní dozoru nad výkonom poisťovníctva. Rovnako poukázala na skutočnosť, že súd nesprávne vyhodnotil dôkazy, čo s nevykonaním dôkazov navrhovaných žalovanou má

za následok skutočnosť, že rozhodnutia súdov nižších stupňov sú nepreskúmateľné. Procesnú nesprávnosť konania namietala aj v súvislosti s nedodržaním procesného postupu podľa ustanovenia § 118 ods. 2 O.s.p. zo strany súdov nižšieho stupňa. Vytýkala odvolaciemu súdu nesprávne právne posúdenie veci, argumentujúc tými istými právnymi dôvodmi ako v konaniach pred súdmi nižšieho stupňa (zmena poisťného prostredia vplyvom objektívnych vonkajších zmien - zmena zákonov o poistení prechodom z regulovanej formy do liberalizovanej formy poisťných vzťahov, nesprávny úradný postup štátu pri schvaľovaní kalkulácii a sadzieb poisťnej sadzby), aplikáciu zásady pancta sunt servanda a výkladu ustanovenia § 575 Občianskeho zákonníka. Poukázala na dovolacie konanie vedené na Najvyššom súde Slovenskej republiky pod sp.zn. 2 Cdo 110/2013, v ktorom sa rieši otázka zásadného právneho významu v obsahovo totožnom spore. Navrhla, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu a rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vrátil vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, alternatívne aby rozsudok odvolacieho súdu a rozsudok súdu prvého stupňa zmenil a žalobu zamietol a zaviazal žalobcu na náhradu trov konania žalovanej.

Žalobca vo svojom vyjadrení k dovolaniu uviedol, že sa plne stotožňuje s rozsudkom súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu a navrhol, aby dovolací súd dovolanie odmietol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací [§ 10a ods. 1 O.s.p. (poznámka dovolacieho súdu: v ďalšom texte sa uvádza Občiansky súdny poriadok v znení pred 1. januárom 2015)] po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania zastúpená advokátom (§ 241 ods. 1 veta druhá O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

Dovoláním je v danom prípade napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku

ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4.

Prípustnosť dovolania žalovanej z uvedených ustanovení Občianskeho súdneho poriadku nevyplýva. Napadnutý nie je zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu (§ 238 ods. 1 O.s.p.), dovolací súd v tejto veci dosiaľ nezaujal záväzný právny názor (§ 238 ods. 2 O.s.p.) a napadnutým je potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu, ktorý nevykazuje znaky rozsudku uvedeného v § 238 ods. 3 O.s.p. Z tohto dôvodu je zrejmé, že dovolanie nie je v zmysle § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. procesne prípustné.

So zreteľom na § 242 ods. 1 O.s.p. dovolací súd (ex offio) skúmal, či v konaní nedošlo k procesnej vade v zmysle § 237 O.s.p. O vadu tejto povahy ide vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Treba uviesť, že z hľadiska § 237 O.s.p. sú právne významné len tie procesné nedostatky, ktoré vykazujú znaky procesných väd taxatívne vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia. Iné vady, i keby k nim v konaní došlo a prípadne aj mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia nezakladajú. Z hľadiska posúdenia existencie niektorej z procesných väd v zmysle § 237 O.s.p. ako dôvodu, ktorý zakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, nie je pritom významný subjektívny názor účastníka, že v konaní došlo k takej vade, ale len jednoznačné, všetky pochybnosti vylučujúce zistenie, že konanie je skutočne postihnuté niektorou z vymenovaných väd.

Žalovaná procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. nenamietala a žiadna z týchto väd ani v dovolacom konaní nevyšla najavo. Prípustnosť dovolania žalovanej preto z týchto ustanovení nevyplýva.

S prihliadnutím na obsah dovolania a v ňom vytýkané nesprávnosti, ktorých sa mali dopustiť súdy oboch nižších stupňov, sa dovolací súd osobitne zaoberal otázkou, či postupom súdu nebola dovolateľke odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Odňatím možnosti konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. sa rozumie procesne nesprávny postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie tých procesných oprávnení účastníka konania, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok. Dovolací súd z obsahu spisu nezistil, že by konanie pred súdmi nižších stupňov bolo postihnuté procesnou vadou, znemožňujúcou žalovanej realizáciu jej procesných práv.

Dovolateľka namietala, že k odňatiu možnosti konať pred súdom došlo tým, že súd prvého stupňa nedodrжал postup stanovený v § 129 O.s.p. Taktiež namietal, že súd prvého stupňa opomenul svoju povinnosť podľa § 118 ods. 2 O.s.p.

Predmetné námietky žalovanej boli predmetom prieskumu odvolacieho súdu v odvolacom konaní, keďže boli obsiahnuté už v odvolaní žalovanej. Odvolací súd v odôvodnení rozsudku (strana 8, odsek 4, štvrtá veta a nasledujúce) poukazujúc na zápisnicu o pojednávaní konšatoval, že súd na pojednávaní konanom 13. septembra 2011 postupoval v súlade s ustanovením § 118 ods. 2 O.s.p., dal priestor účastníkom konania, aby zhrnuli svoje vyjadrenia, oboznámil obsah vykonaného dokazovania. Oboznámil i obsah listinných dôkazov ich doslovným prečítaním, pričom postupoval podľa § 129 ods. 1 O.s.p. Uviedol, že súd prvého stupňa použil síce formuláciu o oboznámení obsahu spisu, nejde však o také procesné pochybenie, ktoré by malo za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Zhodnotil, že účastníci v priebehu konania mali možnosť vyjadriť sa ku všetkým relevantným skutočnostiam do rozhodnutia vo veci samej, na pojednávaní 13. septembra 2011 využili svoje právo zhrnúť svoje návrhy a vyjadriť sa k dokazovaniu i k právnej stránke veci a že súd prvého stupňa preto pri vedení pojednávania postupoval v súlade s ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku a oboznámil zákonným spôsobom aj obsah listinných dôkazov obsiahnutých v spise, z ktorých pri rozhodnutí vo veci samej vychádzal. Odvolacie námietky žalovanej, ktorými vytýka postup súdu prvého stupňa pri vedení konania, označil za nedôvodné. S uvedeným odôvodnením sa dovolací súd stotožňuje a odkazuje naň.

Z uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že v konaní súdov nižších stupňov nedošlo k odňatiu prístupu žalovanej k súdu a tým i k nej namietanej vade podľa § 237 písm. f/ O. s.p.

Pokiaľ ide o námietku dovolateľky, že aj odvolací súd porušil postup ustanovený v § 118 ods. 2 O.s.p. a tým došlo k inej vade konania v zmysle ustanovenia § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p., dovolací súd uvádza, že iná vada konania je procesná vada, ktorá na rozdiel od vád taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. nezakladá zmätočnosť rozhodnutia. Je právne relevantná, ak mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Z hľadiska dovolateľkou tvrdenej existencie tzv. inej vady konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. treba uviesť, že dovolací súd môže pristúpiť k posúdeniu opodstatnenosti tvrdenia o tomto dovolacom dôvode až vtedy, keď je dovolanie z určitého zákonného dôvodu prípustné (o tento prípad ale v prejednávanej veci nejde).

Dovolací súd zároveň dáva do pozornosti, že sporové konanie je vedené zásadou aktívnej účasti účastníkov konania, (účastníci sú povinní označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, súd rozhodne, ktoré z označených dôkazov vykoná - § 120 ods. 1, veta prvá a druhá O.s.p.) Výnimočne môže súd vykonať aj iné dôkazy, ako navrhujú účastníci, ak je ich vykonanie nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci (§ 120 ods. 1, veta tretia O.s.p.).

Pre konanie na odvolacom súde, vzhľadom na jeho preskúmovací charakter, neplatia ustanovenia § 118 ods. 2 O. s.p. a § 120 ods. 4 O.s.p., navyše za situácie, kedy odvolací súd s výnimkami, uvedenými v § 214 ods. 1 O.s.p. (ktoré však nie sú dané v predmetnej veci) môže o odvolaní rozhodnúť i bez nariadenia pojednávania, tak ako sa stalo v prejednávanej veci.

Žalovaná ďalej súdom nižších stupňov vytýkala, že súdy nevykonali ňou navrhnuté dôkazy, čo zrejme malo za následok aj skutočnosť, že skutkový stav bol nedostatočne zistený.

Námietka žalovanej o postupe súdov nižších stupňov súvisiaca s nevykonaním dôkazov, nie je dôvodná. Súd nie je viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhnuté dôkazy. Nevykonanie dôkazov podľa návrhov alebo predstáv žalovanej nie je ani postupom, ktorým by jej súd odňal možnosť konať pred súdom, lebo rozhodovanie o tom, ktoré dôkazy budú vykonané, patrí výlučne súdu, a nie účastníkovi konania (§ 120 ods. 1 O.s.p.). Ak súd niektorý dôkaz nevykoná, môže to viesť nanajvýš k jeho nesprávnym skutkovým záverom, a teda v konečnom dôsledku aj k nesprávnemu rozhodnutiu, nie však k zmätočnosti rozhodnutia (viď napr. aj rozhodnutia

uverejnené v Zbierke rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky pod č. 37/1993 a pod č. 125/1999).

Pokiaľ ide o námietku žalovanej spochybňujúcu úplnosť zistenia skutkového stavu veci, či nesprávnosť skutkových zistení, treba uviesť, že v zmysle ustanovenia § 241 ods. 2 O.s.p. dôvodom dovolania nemôže byť samo osebe nesprávne skutkové zistenie. Dovolanie totiž nie je „ďalším“ odvolaním, ale je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným na nápravu len výslovne uvedených procesných (§ 241 ods. 2 písm. a/ a b/ O.s.p.) a hmotnoprávných (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) väd. Preto sa dovolaním nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvého a druhého stupňa, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania.

Ani namietané nesprávne hodnotenie dôkazov nie je vadou konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Ak aj súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu vecne nesprávne; táto samotná skutočnosť však prípustnosť dovolania nezakladá a nie je samostatným dovolacím dôvodom ani vtedy, ak je dovolanie procesne prípustné (§ 241 ods. 2 písm. a/ až c/ O.s.p.). Tvrdenia dovolateľky o nedostatkoch dokazovania a s nimi súvisiaceho porušenia zásady rovnosti v konaní sú teda neopodstatnené.

Žalovaná tiež namietala, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nepreskúmateľné, pretože odvolací súd sa nezaoberal jej odvolacou argumentáciou.

Občianskoprávne kolégium Najvyššieho súdu Slovenskej republiky prijalo 3. decembra 2015 Stanovisko, publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, ktorého právna veta znie : „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.“

S poukazom na citované stanovisko je vada nepreskúmateľnosti rozhodnutia namietaná dovolateľkou považovaná za tzv. inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p., ktorá síce je relevantným dovolacím dôvodom avšak v súlade s konštantnou judikatúrou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (pozri napr. sp.zn.

3 MCdo 16/2008, 6Cdo 84/2010, 5 MCdo 10/2010, 3 Cdo 166/2012, 4 Cdo 107/2011) prípustnosť dovolania nezakladá. Dovolací súd môže pristúpiť k posúdeniu opodstatnenosti tvrdenia o tomto dovolacom dôvode až vtedy, keď je dovolanie z určitého zákonného dôvodu prípustné, o tento prípad ale v prejednávanej veci nejde.

Len v mimoriadnych a ojedinelých prípadoch môže nepreskúmateľnosť rozhodnutia súdu zakladať vadu v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.. a to napríklad vtedy, ak rozhodnutie napadnuté opravným prostriedkom ako celok neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, prípadne vtedy, ak odôvodnenie napadnutého rozhodnutia má také zásadné nedostatky, ktoré sa svojou povahou, intenzitou, významom a právnymi následkami blížia k „justičnému omylu“. Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva totiž princíp právnej istoty môže ustúpiť iba výnimočne, a to za účelom zaistenia opravy základných väd alebo justičných omylov (pozri *Ryabykh proti Rusku*, rozsudok z roku 2003) a napravenia „väd najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“, ale nie z dôvodu právnej čistoty (pozri *Sutyazhnik proti Rusku*, rozsudok z roku 2009). Po preskúmaní spisu dovolací súd nezistil, že by v prejednávanej veci išlo o takýto extrémny prípad vybočenia z medzí ustanovenia § 157 ods. 2 O.s.p., ktorý by bol dôvodom pre uplatnenie (ako výnimky) druhej vety stanoviska R 2/2016.

Potvrdzujúce rozhodnutie odvolacieho súdu (v spojení s rozhodnutím súdu prvého stupňa) spĺňa kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 157 ods. 2 O.s.p., a obsahuje vysvetlenie všetkých dôvodov, ktoré boli v prejednávanej veci pre posúdenie žalobného nároku podstatné. Odôvodnenie napadnutého rozhodnutia zodpovedá základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia rozhodnutia (uvádza skutkový stav, ktorý považoval odvolací súd za rozhodujúci, stanoviská procesných strán k prerokúvanej veci, výsledky vykonaného dokazovania, obsah odvolania a právne predpisy, z ktorých vyvodil svoje právne názory vysvetlené v odôvodnení). Odvolací súd postupoval v súlade s § 219 ods. 1, 2 O.s.p., v odôvodnení rozhodnutia skonštatoval správnosť skutkových a právnych záverov súdu prvého stupňa, pričom doplnil aj ďalšie úvahy a dôvody, pre ktoré toto rozhodnutie potvrdil.

Námietka dovolateľky vo vzťahu k nedostatkom odôvodnenia napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu preto nebola dôvodná. Dovolací súd zdôrazňuje, že za vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľky. Do práva na spravodlivý súdny proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho

právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV. ÚS 252/04) a rovnako neznamená ani to, aby účastník konania bol pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi (I. ÚS 50/04).

Dovolateľka namietala, že k odňatiu možnosti konať pred súdom došlo aj tým, že odvolací súd vec v odvolacom konaní posúdil aj podľa právnych ustanovení § 797 a nasl. Občianskeho zákonníka, teda z pohľadu ustanovení, ktoré neboli predmetom právnych úvah pred súdom prvého stupňa bez toho, aby postupoval podľa ustanovenia § 213 ods. 2 O.s.p.

Podľa § 213 ods. 2 O.s.p., ak je odvolací súd toho názoru, že sa na vec vzťahuje ustanovenie právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité a je pre rozhodnutie vo veci rozhodujúce, vyzve účastníkov konania, aby sa k možnému použitiu tohto ustanovenia vyjadrili.

Výzva odvolacieho súdu je plnením osobitného druhu poučovacej povinnosti odvolacieho súdu. Podstatou tejto povinnosti je zabrániť odňatiu možnosti konať pred odvolacím súdom, a teda zabezpečiť riadny prístup k spravodlivému procesu aj po podaní odvolania.

Právnym predpisom, ktorý pri doterajšom rozhodovaní *nebol použitý*, je právny predpis o ktorého výklad a použitie nežiadal v priebehu konania žiadny z účastníkov konania. Ustanovenie právneho predpisu je pre vec *rozhodujúce* vtedy, keď odvolací súd mieni toto ustanovenie urobiť právnym základom pre rozhodnutie vo veci samej.

Princíp tzv. „predbežného právneho posúdenia veci“ vychádzajúci aj z § 213 ods. 2 O.s.p. súvisí so zameraním sa na dokazovanie sporných skutočností, a to tým spôsobom, aby účastníci konania dostali príležitosť predstaviť vlastné argumenty týkajúce sa právneho posúdenia veci. Tým by sa mohol predbežný právny názor všeobecného súdu potvrdiť alebo vyvrátiť (III. ÚS 446/2010).

Dovolateľka namietala, že odvolací súd na rozdiel od súdu prvého stupňa svoje rozhodnutie odôvodnil navyše aj s poukazom na ustanovenie § 797 a nasledujúce Občianskeho zákonníka.

V prejednávanej veci súd prvého stupňa odôvodnil svoje rozhodnutie s poukazom na ustanovenia § 788, § 790 písm. b), § 791 ods. 1, § 800 ods. 1 a 3, § 801 ods. 1 a 2, § 802, § 816, § 493, § 497, § 570, § 572 ods. 2 a 3, § 573 ods. 2 a 3, § 574 ods. 1 a § 575 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka.

Odvolačí súd sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením rozsudku súdu prvého stupňa, bližšie len rozviedol jednotlivé dôvody, ku ktorým sa vo svojom rozhodnutí vyjadril už súd prvého stupňa. K ustanoveniam citovaným súdom prvého stupňa nepridal žiadne iné ustanovenia Občianskeho zákonníka z ktorých by vyvodil také závery, ktoré by odporovali právnym záverom súdu prvého stupňa a z tohto pohľadu by boli pre žalovanú prekvapivé.

Z obsahu spisu je zrejmé, že odvolací súd potvrdil rozhodnutie súdu prvého stupňa z rovnakých právnych dôvodov ako súd prvého stupňa, pričom ustanovenia § 797 a nasledujúce Občianskeho zákonníka (na ktoré poukazuje žalovaná v dovolaní) v odôvodnení ani formálne, ani obsahovo nepoužil. Preto o vyššie uvedený prípad nerešpektovania § 213 ods. 2 O.s.p. a odňatia možnosti konať pred súdom konať v danom prípade nejde.

Žalovaná ďalej namietala, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantným dovolacím dôvodom, samo o sebe ale prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vade konania v zmysle § 237 O.s.p. a nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia). I keby teda tvrdenia žalovanej boli opodstatnené (dovolací súd ich z uvedeného aspektu neposudzoval), nezakladali by ale prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p. V dôsledku toho by posúdenie, či odvolací súd (ne)použil správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretoval alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodil (ne)správne právne závery, prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné (o taký prípad ale v prejednávanej veci nešlo).

Vzhľadom na uvedené možno preto zhrnúť, že v danom prípade prípustnosť dovolania nemožno vyvodiť z ustanovenia § 238 O.s.p. a iné vady konania v zmysle § 237 O.s.p. neboli dovolacím súdom zistené. Preto Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalovanej v súlade s § 218 ods. 1 písm. c/ v spojení s § 243b ods. 5 O.s.p. ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný, odmietol. Vzhľadom na odmietnutie dovolania z procesných dôvodov, nezaoberal sa vecnou správnosťou záverov, na ktorých odvolací súd založil svoje potvrdzujúce rozhodnutie. Rovnako v zmysle ustanovenia § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s ustanovením § 218 ods. 1 písm. c) O.s.p. odmietol aj dovolanie žalovanej smerujúce voči výrokom rozsudku odvolacieho súdu o trovách konania, nakoľko touto časťou dovolania napadnuté rozhodnutie má povahu uznesenia (§ 167 ods. 1 O.s.p.), prípustnosť dovolania proti nemu vylučuje ustanovenie § 239 ods. 3 O.s.p.

Procesne úspešnému žalobcovi vzniklo v dovolacom konaní právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalovanej ktorá úspech nemala (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s ustanovením § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky nepriznal žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania, lebo nepodal návrh na jej priznanie (§ 151 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 26. apríla 2016

JUDr. Helena Haukvitzová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Dagmar Falbová